

प्रस्कण्वः काण्वः। उषाः। अनुष्टुप्।

उषो भद्रेभिरा गहि दिवश्चिद्रोचनादधि।

वहन्त्वरुणप्सव उप त्वा सोमिनो गृहम् ॥ १ ॥०४९ ॥०१

उषः- ज्ञानोदयदेवते। रोचनात्- शोभमानात्। दिवः- चिदाकाशात्। भद्रेभिः- मङ्गलैः। आ गहि- आगच्छ। त्वा- भवन्तीम्। सोमिनः- रसयुक्तस्य। गृहम्- सद्गृहम्। अरुणप्सवः- अरुणाश्वाः। प्सा भक्षणे। तृणं भक्षयन्त्यश्वाः। अश्वाः प्राणप्रतीकाः। उप वहन्तु- प्रापयन्तु ॥१॥

सुपेशसं सुखं रथं यमध्यस्था उषस्त्वम्। तेना सुश्रवसं जनं प्रावाद्य दुहितर्दिवः ॥ १.०४९.०२
दिवो दुहितः- चिदाकाशजे। उषः- ज्ञानोदयदेवते। यत्। सुपेशसम्- शोभनरूपम्। सुखम्- आनन्दकरम्। रथम्- वाहनम्। अध्यस्थाः- अधितिष्ठसि। तेन। सुश्रवसम्- चिदाकाशस्थमन्त्रश्रवणशीलमुपासकम्। जनम्। अद्य- इदानीम्। प्र- प्रकर्षेण। अव- रक्ष ॥२॥

वयश्चित्ते पतत्रिणो द्विपच्चतुष्पदर्जुनि। उषः प्रारन्नृतूर्नु दिवो अन्तेभ्यस्परि ॥ १ ॥०४९ ॥०३

अर्जुनि- शुभ्रे। उषः। ते- तव। ऋतून्- समयान्। अनु- अनुसृत्य। द्विपत्- मनुष्यजातिः। चतुष्पत्- मृगजातिश्च। भवतः। दिवः- चिदाकाशस्य। अन्तेभ्यः- अन्तिकसन्नतः। परि। पतत्रिणः- पक्षयुक्ताः। वयः- द्विजाः। प्रारन्- प्रकर्षेण गच्छन्ति। पक्षी पक्षिणः पतनं वा मुक्तेः प्रतीकः ॥३॥

व्युच्छन्ती हि रश्मिभिर्विश्वमाभासि रोचनम्।

तां त्वामुषर्वसूयवो गीर्भिः कण्वा अहूषत ॥ १ ॥०४९ ॥०४

रश्मिभिः- चित्किरणैः । व्युच्छन्ती- विशेषेण उद्गच्छन्ती । तमो निघ्नन्ती वा । विश्वम्- जगत् ।
रोचनम्- शोभमानं यथा भवति तथा । आभासि- प्रकाशयसि । उषः । ताम्- तादृशीं । त्वाम्-
भवतीम् । वसूयवः- निवासेच्छवः । चित्तवृत्तिस्तम्भनेच्छवो वा । वस निवासे । वसु स्तम्भे । गीर्भिः-
मन्त्रैः । कण्वाः- मन्त्रज्ञाः मेधाविनो वा । अहूषत- स्तुवन्ति ॥४॥

Dr. Rangraji